

Anime i manga supkultura

1. Supkultura

Supkultura se najčešće koristi kao pojam koji definira skupinu ljudi s istim ideologijama i ukusima, najčešće u glazbi i stilu oblačenja, koji se razlikuju od prihvaćene kulture u kojoj djeluju. Sa supkulturom se često mijenja i stil života pojedinca čije su promjene danas osobito intenzivne ponajviše zbog ubrzanog napretka komunikacijsko-informativnih tehnologija.

2. Otaku supkultura

Riječ „otaku“ često je korištena kao naziv za obožavatelja animea i mangi. U Japanu je to termin korišten za osobe s opsesijom nekim od svojih hobija toliko da to postaje i velik dio njihovog identiteta. U Japanu riječ „otaku“ sadrži dosta negativno značenje. Za razliku od Zapada gdje su ljudi prihvatili riječ kao termin za obožavatelje animea i mange, u Japanu riječ „otaku“ ima slično značenje kao hrvatska riječ „štreber“ ili engleska riječ „nerd“ koja podrazumijeva društvenu nespretnost. Esejist Akio Nakamori 1983. godine u svojem serijalnom članku „Otaku no Kenkyuu“ (Otaku studije) opisao je otakue kao ljude beznaadne u sportu, tijekom školskog odmora provode vrijeme vrpoljeći se u sjeni, „kosa im je duga i slijepljena“, „mršavi su toliko da izgledaju pothranjeno“ ili su „nasmijani poput bijelih svinja dok im se okvir naočala urezuje u njihova čela“. Bilo je to prvo javno pojavljivanje pojma otaku koji je otaku supkulturu karakterizirao stereotipima poput „asocijalni“, „izolirani“, „zapušteni“ i „nepopularni“. Današnja definicija otaku supkulture nije toliko drugačija. Uglavnom ih se opisuje kao opsesivne obožavatelje stripova, animacije, računala, robota, kolekcionara anime figura, znanstvene fantastike, elektroničkih naprava, idola i slično. S druge strane, to su stereotipi, zanimanja aktivnosti današnjih otakua su se promijenila s raznim događanjima poput konvencija gdje dolazi i mnogo cosplay-era, vrsta otakua koja se voli kostimirati u fiktivne likove i tako steknu i mnoga prijateljstva te današnja velika uloga Interneta koja nam omogućuje da se povezujemo s ljudima diljem svijeta.

3. Anime

Anime, riječ dobivena od engleske riječi animacija, japanski je naziv za bilo kakvu vrstu informacije, ali je na međunarodnoj razini postala sinonim isključivo korišten za japansku animaciju ili onu inspiriranu Japanom. Anime potječe iz 60-tih godina 20. st. počevši s dječjim serijalom „Astro Boy“ iz 1963. godine. Anime nije oduvijek bio važan dio japanske pop-kulture jer je bio zasjenjen vrhunskim japanskim kinematografskim uradcima te je postojao samo kao alternativa orijentirana djeci. Godine 1977. slijedio je neočekivani „boom“ animea koji je trajao sve do osamdesetih. Tada anime preuzima status dotadašnje kinematografije i uz dolazak novih umjetnika postaje dominantan oblik zabave, posebice izlaskom animiranih filmova za odrasle koji su promijenile mišljenje o tome da je anime isključivo za djecu. Animei koji su pomogli podignuti njihovu međunarodnu popularnost svjetski su poznati naslovi poput Sailor Moon (Mjesečeve ratnice), Dragon Ball Z, Pokemon, Yu-Gi-Oh! te animei orijentirani prema starijoj publici kao što su Ghost in the Shell, Neon Genesis Evangelion i neki od poznatih anime filmova studija Ghibli, svjetski hvaljenog studija s filmovima oskarovcima poput Avanture Male Chihiro primjerene za sve uzraste.

Anime žanrovi koji dosad postoje su:

- Shounen (usmjerene na osnovnoškolske i srednjoškolske dječake)
- Shoujo (usmjereno prema djevojčicama osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta, često o romansi)
- Mahou Shoujo (podžanr shoujo-a, o pričama o djevojkama s magičnim moćima)
- Mecha (anime o ogromnim robotima)
- Seinen (usmjereno prema zrelijoj publici muškaraca)
- Josei (usmjereno prema zrelijoj publici žena)
- Bishoujo (doslovnim prijevodom „lijepa djevojka“, može se opisati bilo koji anime koji prikazuje lijepe djevojke)
- Bishounen (u doslovnom prijevodu „lijepi dječak“, može opisati bilo koji anime koji prikazuje zgodne dječake i ljude)
- Kodomo (na japanskom znači „dijete“ i ovakav anime usmjeren je djeci vrtičke ili rane osnovnoškolske dobi)
- Moe (anime koji sadrži likove koji su ekstremno slatki)
- Shoujo Ai (anime čija je tema ljubav između ženskih likova)
- Shounen Ai (anime čija je tema ljubav između muških likova)
- Yaoi (poznato još kao BL - boys love, „jača“ je verzija Shounen-Ai, žanra gdje romantična ljubav prelazi u fizičku)
- Yuri („jača“ verzija Shoujo-Ai žanra gdje romantična ljubav prelazi u fizičku)
- Harem (anime u kojem tri ili više ženskih likova pokazuje interes za glavnog muškog lika)
- Reverse Harem (anime u kojem tri ili više muških likova pokazuje interes za glavnog ženskog lika)
- Isekai (anime u kojem je glavni lik teleportiran u drugi svijet, ovaj žanr je često interpretiran zajedno s haremom)

- Slice of Life (anime o svakodnevnici, npr. posao, škola ili hobi, anime uz koji se možete opustiti)
- Progresivni (umjetnički filmovi)
- Svi žanrovi filmova koji već postoje (npr. romansa, povijesni, misterij itd.)

4. Manga

Manga je općeniti naziv za stripove iz Japana. U doslovnom prijevodu manga znači slika u pokretu, a naziv joj je dao japanski slikar Katsuhichi Hokusai u 18. stoljeću. U Japanu ljudi svih uzrasta čitaju mange. Uglavnom se serijaliziraju u velikim Manga časopisima. Osoba koja crta mange zove se mangaka, a uspješnija djela često se adaptiraju u anime. Oko njihovog podrijetla ne postoji koncensus, neki misle da su nastale od japanske tradicionalne kulture i povijesti, dok neki pak smatraju da su moderni proizvod nastao pod utjecajem zapadnjačkih stripova. Žanrovi animea i mangi se podudaraju.

5. Otaku supkultura u Hrvatskoj

Prva ostvarenja animea u Hrvatskoj bilo je još u 80-tima prikazivanjem netipičnih animea „Pčelice Maje“ i „Calimera“. Kanal OTV prikazivao je seriju „Saber Rider“, a HRT je 1999. prikazivao anime „Candy Candy“. Nova TV je 2001. počela prikazivati popularan anime „Mjesečeva Ratnica“ (Sailor Moon), a sljedeće godine nastavili su izdavati serijale poput: „Pokemon“, „Yu-Gi-Oh!“, „Digimon Adventures“, „Digimon Adventures 02“, „Dragon Ball“ i „Dragon Ball Z“. U 2011. RTL je na male ekrane vratio anime „Dragon Ball Z“ s hrvatskom sinkronizacijom što se obožavateljima baš nije sviđjelo.

Film „Princeza Mononoke“ prikazan je u kinima 2000. godine što je otvorilo prilike za ostale radove redatelja Hayao Miyazakija poput „Avanture Male Chihiro“ i „Leteći Dvorac“ koji su prikazivani u kinima 2004. i 2005. godine. Distributer Blitz objavio je DVD izdanja „Digimon the Movie“ 2001., a 2004. izdali su filmove „Tokyo Godfathers“ i „Steamboy“ te kasnije i ostale radove Hayao Miyazakija. Serijali vrijedni spomena koji su izišli do 2012. godine su: neki od Bazbalde i Yu-Gi-Oh! Serijala, Bakugan serijali, nogometni anime Captin Tsubasa, Hamtaro, Speedracer i Pokemon advanced. U novije doba (od 2016. do sada) animei koje smo mogli vidjeti na televiziji u Hrvatskoj su: Detective Conan i Digimon na kanalu Disney XD, Yu-Gi-Oh! Zexal i Yu-Gi-Oh! Arc V na RTL Kockici te nešto raniji napredak; Haikyuu!!, Grander Musashi, Eureka Seven i Eureka Seven AO prikazani na HRT 3 s japanskom sinkronizacijom i hrvatskim prijevodom pod projektom japanske fondacije „Japan Broadcasting Contents Introduction Project“.

Takozvana „Manga manija“ u Hrvatskoj je počela 2008. kada su u Večernjem listu objavljene manje popularne mange izdavača Tokyo Pop. Algoritam je 2009. godine počeo izdavati mange, neki od naslova su: „Negima! Čarobnjak učitelj“, „Bilježnica Smrti (Death Note)“ i „Slatke Čarolije (Sugar Sugar Rune)“.

Kada govorimo o anime obožavateljima u Hrvatskoj, točan broj nije poznat, a kako stvari stoje moglo bi se reći da nas zasad ima dosta malo u usporedbi s ostatkom Europe, pa čak i sa susjednom Srbijom koja isto tako tijekom godina nije mogla nabaviti dovoljno materijala da se stvori velika baza obožavatelja, no u usporedbi s prethodnim godinama možemo reći da „fandom“ itekako raste. Iako je „fan base“ vidljivo mala, u Hrvatskoj još uvijek postoje konvencije koje se bave azijskom kulturom, osobito Japanom, poput Pandakona. Postoje i konvencije usmjerene prema anime obožavateljima poput Yaoikona i Crotakokona. Postoje i natjecanja iz Yu-Gi-Oh! kartaške igre i „fansub“ stranice.

Za neke detaljnije informacije odabrala sam par ispitanika iz Zadarske županije te provela istraživanje.

1) Kako ste saznali za anime?

„Brat mi je otkrio taj medij, prvo pomoću poznatog animea „Naruto Shippuden“. Bila sam još mala i nisam znala da je to anime, ali kako sam rasla, saznala sam što je zapravo anime i od tada sam uključena u otaku supkulturu.“

-Ira

„Za anime sam znala otkad sam bila mala uz pomoć televizijskih programa koji su prikazivali anime poput „Beyblade“ i „Yu-Gi-Oh!“. Ja tada zapravo nisam znala da je to anime, za mene su to bili samo „napredni crtici“ zbog stila crtanja i načina na koji je priča ispričana i prikazana. S vremenom sam se uživila u japanski jezik i prijateljica mi je predložila da zajedno pogledamo shounen ai anime „Yuri!!! On Ice“. Od tada jako volim i cijelim taj medij.“

-Banana

„Anime sam gledala otkad sam bila mala; „Yu-Gi-Oh!“, „Pokemon“, „Baugan“ i slične naslove s TV-a. Tada još nisam znala da je to anime, ali sam se već u trećem razredu osnovne škole susrela s tim terminom uz pomoć svog brata i kolega iz škole. S bratom sam pogledala par poznatih naslova, poput „Naruto Shippuden“ i „Detective Conan“ i od tada me to fascinira. Većinu anime koje sam pogledala otkrila sam zbog njihovih uvodnih špica koje su napravljene u visokoj kvaliteti s ljubavlju profesionalnih glazbenika i zvuče odlično!“

-Iva

„Anime mi je otkrio brat, a često bih se sretala sa sadržajima vezanih uz anime na Internetu i tako se zainteresirala.“

-Ana

2) Što vas je privuklo?

„Kao što sam rekla prije, nisam znala što je anime, ali me privukao umjetnički stil i estetika. Inače sam voljela animaciju, a anime mi je pružio nešto što ne vidim svakodnevno. Ljudi uvijek to nazivaju glupim i kako su to samo critiči za djecu što stvarno nije istina. Anime obuhvaća puno dubokih i važnih tema, npr. jedan od najpoznatijih anime filmova novog vremena The Silent Voice. Anime je o gluhoj djevojčici i dječaku koji je maltretira u školi, no kasnije postanu dobri prijatelji.“

-Ira

„Anime me je privukao zbog toga što se umjetnički stilovi podupiru u određenim aspektima, ali još uvijek ostaju jedinstveni. Kao što sam rekla prije, jako me je zanimao japanski jezik i zbog toga volim gledati anime isključivo na japanskom.“

-Banana

„Prije svega privukla me fascinantna japanska kultura. Sve je to za mene bilo nešto novo i neistraženo i zato mi se sviđelo. Stil crtanja, predivne glazbe i sažetog i zanimljivog sastavljanja priče za mene čine predivno umjetničko djelo.“

-Iva

„Ono što me je najviše privuklo i zainteresiralo zasigurno su japanski jezik i odlična animacija određenih animea.“

-Ana

3) Koji vam je najdraži žanr i zašto?

„Nemam posebnu vrstu koju jako volim, gledam razne žanrove i svi imaju svoje vrline i mane, ali kada bih morala odabrati jedan to bi vjerojatno bio horor. Inače volim horor i vidjeti nešto tako strašno animirano je stvarno zadivljujuće, pogotovo uzimajući u obzir to da će se čovjek puno prije prestrašiti nečeg što izgleda stvarno ili hiperrealističko. Anime često koristi psihološke oblike horora u najboljem smislu i zato bi mi to bio najdraži žanr.“

-Ira

„Najdraži žanrovi su mi romansa i shounen ai. Jednostavno mi se jako sviđaju takve teme i atmosfere takvih animea, a interakcije između likova su jednostavno preslatke! Osim toga, volim Slice of Life zbog malo komedije i zato što me jednostavno opusti kada imam težak dan.“

-Banana

„Nešto što me najviše zanima su animei vezani uz magiju i paranormalna bića, stvari i događanja. Također, volim filozofske i dubokoumne animee koji na tebe ostave dubok dojam i imate cijeli novi pogled na svijet. Volim jako osjećajne anime koji me mogu rasplakati, ali nekad i meni treba odmor pa kada se želim opustiti upalim neki „slice of life“ ili komediju.“

-Iva

„Najdraži žanrovi su mi horor i super natural jer često prikazuju stvari koje ne postoje u pravom životu na vrlo kreativne načine, a uz to volim i seinen jer uglavnom sadrže elemente super naturalnog i horora.“

-Ana

4) Što mislite o otaku supkulturi u Hrvatskoj i bi li trebala biti više zastupljena u medijima?

„Definitivno mislim da bi anime trebao biti više zastupljen u svakodnevnim medijima. Sve više ljudi voli anime i bilo bi puno lakše pogledati nešto na televiziji nego danonoćno tražiti na Internetu. Nažalost, ne poznajem puno anime fanova jer je većina nas sramežljiva i sram nas je reći da volimo anime jer ljudi često imaju predrasude koje mogu ostaviti veliku emocionalnu bol na pojedinca. Na primjer, ako netko želi na gaming konvenciju ponijeti kostim lika iz anime igrice, puno ljudi bi pomislilo da je osoba jako čudna i da bi bilo bolje da su samo napravili kostim iz nekakve normalne igrice ili filma.“

-Ira

„Anime fanovi, ne samo u Hrvatskoj, nego općenito u svijetu, često su potlačeni i maltretirani zbog onoga što vole. Ljudi često imaju predrasude te ih nazivaju „čudacima koji gledaju crtiće za djecu“. Puno puta sam dobivala komentare o tome kako je čudno što gledam anime ili učim japanski. Mislim da bi ljudi trebali imati više poštovanja prema tome i da bi definitivno trebali biti više zastupljeni u svakodnevnim medijima jer otaku kultura u Hrvatskoj raste svakim danom sve više.“

-Banana

„Smeta me to što dosta ljudi u Hrvatskoj koji pripadaju otaku supkulturi ne voli to pokazati jer su često izloženi izrugivanju. Svugdje postoje ljudi kojih interesira anime i Japan, a nisu svjesni da oko njih postoje ljudi s istim interesima i zato smatram da bi tome trebalo pridavati više pažnje. Svakako mislim da bi anime trebao biti više zastupljen u hrvatskim medijima, poput svake druge umjetnosti. Iz nekog razloga o tome se često šuti, a kada se spomene u medijima, oni to izlažu kao nešto potpuno nepoznato i čudno, a ljudi koji znaju za to većinom budu jako uzbuđeni kad se riječ „anime“ samo spomene na televiziji, a kamoli kad se o tome napravi ikakav dvominutni prilog.“

-Iva

„Mislim da bi anime sigurno trebao biti više zastupljen u hrvatskim medijima zbog raznolikosti priča i pouka koju svaka priča nosi. Što se tiče anime fanova na području Hrvatske, mislim da ih baš nema puno jer anime nije nešto što baš vidite svakodnevno.“

-Ana

Ako ste došli do ovdje, zahvaljujem vam na čitanju ovog članka. Nadam se da vam je pojasnio sliku o tome što je anime i zašto je toliko popularan i da ćete možda dati šansu jednom inače „ludom mediju“. Hvala svima koji su me podržali u ovom projektu te onima koji su sudjelovali.

Nia Antonini, 7.b